

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารกับประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
2. แนวคิดเกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหาร
3. ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกาศ ณ วันที่ 17 สิงหาคม 2553 และได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2553 จึงทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ต้องถูกยกเลิก ตั้งแต่ 18 สิงหาคม 2553 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีเขตปกครอง รวม 27 เขตปกครอง ที่ตั้ง 1126 ถนนลาดพร้าว แขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10310 (ตั้งอยู่ในโรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์) มีนายสัจจา ศรีเจริญ เป็นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้รวมโรงเรียนมัธยมในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 36 โรงเรียน กับโรงเรียนมัธยมในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 15 โรงเรียน และมีการจัดตั้งโรงเรียนใหม่จำนวน 1 โรงเรียน รวมเป็น 52 โรงเรียน เมื่อแยกตามขนาดโรงเรียนตามเกณฑ์ กรมสามัญศึกษาเดิม

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	จำนวนนักเรียน มากกว่า 2,500 คน	จำนวน 28 โรงเรียน
โรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1,501 - 2,500 คน	จำนวน 19 โรงเรียน
โรงเรียนขนาดกลาง	จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 501 - 1,500 คน	จำนวน 4 โรงเรียน
โรงเรียนขนาดเล็ก	จำนวนนักเรียน น้อยกว่า 501 คน	จำนวน 1 โรงเรียน

ตารางที่ 2.1 จำนวนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ลำดับที่	ชื่อสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
1.	พุทธจักรวิทยา
2.	เจ้าพระยาวิทยาคม
3.	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการสุวรรณภูมิ
4.	จันทร์หุ่นบำเพ็ญ
5.	กุนนทีรุทธารามวิทยาคม
6.	สุขุมนวพันธ์อุปถัมภ์
7.	เตรียมอุดมศึกษาสุวินทวงศ์
8.	มัธยมวัดธาตุทอง
9.	ยานนาวาศิววิทยาคม
10.	ดอนเมืองจตุรจินดา
11.	ราชดำริ
12.	สีกัน (วัฒนานครอุปถัมภ์)
13.	ราชวินิตบางเขน
14.	นนทรีวิทยา
15.	พระโขนงพิทยาลัย
16.	ลาดปลาเค้าพิทยาคม
17.	สตรีศรีสุริโยทัย
18.	บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔
19.	ปทุมคงคา

ตารางที่ 2.1 จำนวนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
20.	ศรีพุดดา
21.	มัธยมวัดบึงทองหลาง
22.	สตรีมหาพฤฒาราม ในพระบรมราชินูปถัมภ์
23.	รัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน
24.	ฤทธิยะวรรณาลัย ๒
25.	เทพลีลา
26.	นวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา
27.	รัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง
28.	นวมินทราชินูทิศ เบญจมราชาลัย
29.	สตรีศรีบุญตรบ้ำเพ็ญ
30.	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา
31.	นวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร
32.	วชิรธรรมสาริต
33.	มัธยมวัดหนองจอก
34.	สิริรัตนาร
35.	สารวิทยา
36.	นวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา ๒
37.	สายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ ฯ
38.	สุรศักดิ์มนตรี
39.	นวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า
40.	ดอนเมืองทหารอากาศบำรุง
41.	ศรีบุญตรบ้ำเพ็ญ
42.	พรตพิทยพยัต
43.	บางกะปิ

ตารางที่ 2.1 จำนวนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
44.	วัดสุทิวราราม
45.	เทพศิรินทร์ร่มเกล้า
46.	เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า
47.	บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒
48.	บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)
49.	หอวัง
50.	ฤทธิยะวรรณาลัย
51.	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ
52.	สตรีวิทยา ๒
รวม	

ที่มา: ข้อมูลนักเรียน ณ วันที่ 10 มิ.ย. 2559 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2, 2599)

แนวคิดเกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหาร

1. สารสนเทศของสถานศึกษา

ความหมายข้อมูลและสารสนเทศ (Data and Information)

โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์ (2551, หน้า 204) ให้ความหมายว่า ข้อมูล คือ ข้อมูลดิบ ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มอักขระที่นำมารวมกันและมีความหมายในตัวเองเพื่อใช้อธิบายสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ยังไม่ก่อให้เกิดประโยชน์

ศิริลักษณ์ โรจนกิจอำนวย (2551, หน้า 18) ให้ความหมายว่า ข้อมูล คือ ข้อเท็จจริงหรือสาระต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติ อาจเป็นตัวเลขหรือข้อความที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานหรือที่ได้จากหน่วยงานอื่นๆ ข้อมูลเหล่านี้ยังไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจได้ทันทีจะนำไปใช้ได้ก็ต่อเมื่อผ่านกระบวนการประมวลผลแล้วเท่านั้น

ถวัลย์วงศ์ ไกรโรจนานันท์ และโกสันต์ เทพสิทธิทรากรณ์ (2552, หน้า 73) ให้ความหมายว่า ข้อมูล คือ ข้อเท็จจริง คุณลักษณะ หรือปริมาณในรูปของตัวเลข หรือข้อความที่มีความหมายเพียงพอที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น จำนวนคน อายุ น้ำหนัก เป็นต้น

โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์ (2551, หน้า 204) ให้ความหมายว่า สารสนเทศ หมายถึง การนำข้อมูลมาประมวลผลเพื่อจัดการกับข้อมูลอย่างมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

ศาสตราจารย์ด้านเศรษฐศาสตร์ Alfred Lom Norman (อ้างอิงใน ถวัลย์วงศ์ ไกรโรจนานันท์ และโกสันต์ เทพสิทธิทรากรณ์, 2552, หน้า 73) แห่งมหาวิทยาลัยเท็กซัสที่ออสติน ให้ความหมายว่า สารสนเทศ คือ ข้อมูลที่มีประโยชน์สำหรับการวิเคราะห์หรือการตัดสินใจ

สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 17) ให้ความหมายว่า สารสนเทศ (Information) หมายถึง ข้อมูลที่ได้ผ่านการประมวลผลหรือการวิเคราะห์ด้วยวิธีการต่าง ๆ จนอยู่ในรูปแบบที่มีความหมายสามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ หรือนำไปใช้ในเรื่องต่างๆ ได้ตามวัตถุประสงค์ เช่น อัตราส่วนครูต่อนักเรียน การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มดำเนินการ การจัดเรียงลำดับคะแนนของนักเรียน ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการเรียนตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไป ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษาในระดับดีเยี่ยม ดี ผ่าน ไม่ผ่าน เป็นต้น

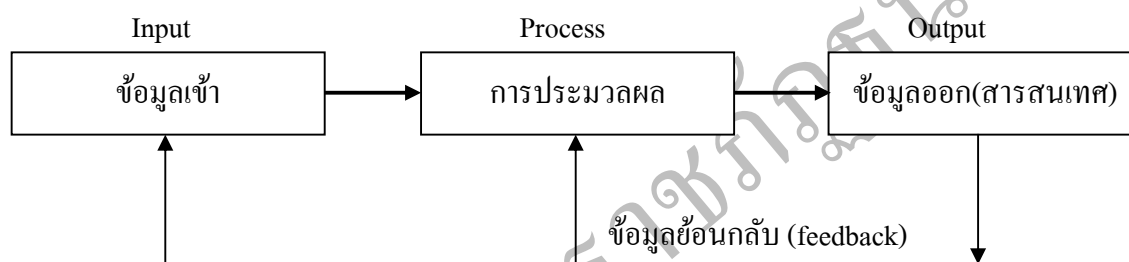
ระบบสารสนเทศ (Information System) หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผลให้อยู่ในรูปสารสนเทศที่เป็นประโยชน์สูงสุดและการจัดเก็บรักษาอย่างมีระบบเพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ สารสนเทศที่ถูกจัดเก็บอย่างเป็นระบบ จะสามารถนำไปใช้สนับสนุนการบริหารและการตัดสินใจทั้งในระดับผู้ปฏิบัติและระดับผู้บริหารสถานศึกษา (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 17)

ชัยวัฒน์ บุญควินนท์ (2543, หน้า 7) ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร เป็นนวัตกรรมที่ใช้ในการบริหารทั้งในภาครัฐและเอกชน โดยเป็นสิ่งที่จัดกระทำขึ้นเพื่อใช้ในการวางแผน การตัดสินใจ การกำกับควบคุมและใช้เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการกำหนดนโยบาย แผนงาน ทั้งในระดับจุลภาคและมหภาคได้เป็นอย่างดี

จากที่กล่าวมาข้างต้น ข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษา ได้จากการนำข้อมูลต่างๆ ที่เกิดจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบของครู บุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมาทำการประมวลผลหรือวิเคราะห์ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การจัดหมวดหมู่ การเรียงลำดับ การแจก

นับ การวิเคราะห์ รวมถึงการใช้สูตรทางคณิตศาสตร์เพื่อคำนวณหาค่าต่างๆ เช่น ร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน ผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นสารสนเทศที่สามารถนำเสนอได้ในหลายรูปแบบ เช่น ตาราง แผนภาพ กราฟ หรือการบรรยายเป็นความเรียง และผู้บริหารสามารถนำสารสนเทศมาใช้ประกอบการตัดสินใจในการบริหาร

การประมวลผลข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ เริ่มจากการนำข้อมูลที่อยู่ในรูปของตัวเลข ตัวอักษร รูปภาพหรือสัญลักษณ์อื่นๆ มาผ่านการประมวลผลหรือกระทำด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง เช่น การรวบรวมเป็นแฟ้มข้อมูล การคำนวณ การเรียงลำดับ ผลลัพธ์ คือ สารสนเทศที่มีความหมาย เพื่อให้ผู้บริหารใช้ประกอบการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาต่างๆ ได้ ทั้งข้อมูลและสารสนเทศ จึงมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นดังภาพ



ภาพที่ 2.1 การประมวลผลข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ
ที่มา : ศรีไพร สักดิ์รุ่งพงศากุล, 2547, หน้า 159.

สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 10) ที่ให้แนวคิดและหลักการการจัดระบบบริหารและสารสนเทศภายในสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ และครอบคลุมภารกิจด้านการบริหารจัดการได้อย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาต้องมีระบบการบริหารและการจัดการศึกษา ที่นำไปสู่คุณภาพของผู้เรียน รวมถึงระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ เป็นระบบถูกต้อง สมบูรณ์ เป็นปัจจุบันและสามารถเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้ตลอดเวลา โดยผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจดำเนินการต่างๆ ตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. คุณลักษณะของสารสนเทศที่ดี (มหาวิทยาลัยขอนแก่น-เชียงใหม่, 2546)

เนื้อหา (Content)

- ความสมบูรณ์ครอบคลุม (completeness)
- ความสัมพันธ์กับเรื่อง (relevance)
- ความถูกต้อง (accuracy)
- ความเชื่อถือได้ (reliability)
- การตรวจสอบได้ (verifiability)

รูปแบบ (Format)

- ชัดเจน (clarity)
- ระดับรายละเอียด (level of detail)
- รูปแบบการนำเสนอ (presentation)
- สื่อการนำเสนอ (media)
- ความยืดหยุ่น (flexibility)
- ประหยัด (economy)

เวลา (Time)

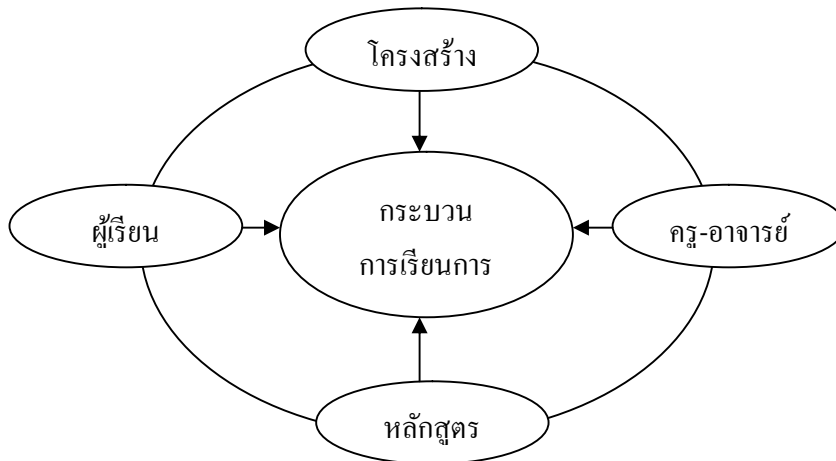
- ความรวดเร็วและทันสมัย (timely)
- การปรับปรุงให้ทันสมัย (up-to-date)
- มีระยะเวลา (time period)

กระบวนการ (Process)

- ความสามารถในการเข้าถึง (accessibility)
- การมีส่วนร่วม (participation)
- การเชื่อมโยง (connectivity)

3. ระบบข้อมูลของสถานศึกษา

ในการจัดข้อมูลหรือการมีระบบข้อมูลที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษานั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะความต้องการและการเลือกสรรใช้ข้อมูลที่เป็นและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและควรจะครอบคลุมองค์ประกอบพื้นฐานของการจัดการศึกษา



ภาพที่ 2.2 แสดงระบบข้อมูลของสถานศึกษา

ที่มา: ธีรพล ชุมวรฐายี, 2549, หน้า 6-9.

1. โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนและชุมชน อาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ในโรงเรียน เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุด ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา เป็นต้น
2. ผู้เรียนหรือนักเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของโรงเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลนอกจากตัวผู้เรียนแล้วยังต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับด้านภูมิหลังทางครอบครัวและชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่
3. ครู อาจารย์ การเก็บข้อมูล ครู อาจารย์ ในสถานศึกษา ได้แก่ จำนวนครู คุณวุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ วิชาที่สอน ผลงานทางวิชาการ และผลการปฏิบัติงานของครู และรวมถึงบุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถพิเศษในด้านต่างๆ สามารถเป็นวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือครูภูมิปัญญาไทย เป็นต้น
4. หลักสูตร ได้แก่ ตัวหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการพัฒนาหลักสูตร การสำรวจความต้องการของชุมชน และการใช้ตำราเรียนของครูและนักเรียน เป็นต้น
5. กระบวนการเรียนการสอน ได้แก่ ลักษณะของวิธีการสอน ตารางสอน การมีส่วนร่วมของนักเรียน การใช้ตำราเรียน สื่อการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน การรายงานผลการเรียนการสอนซ่อมเสริม เป็นต้น

จุดมุ่งหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศ ก็เพื่อประเมินสภาพทางกายภาพของโรงเรียนในการจัดการศึกษาและศึกษาผลกระทบที่มีต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน

4. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศภายในสถานศึกษา (สำนักทดสอบทางการศึกษา

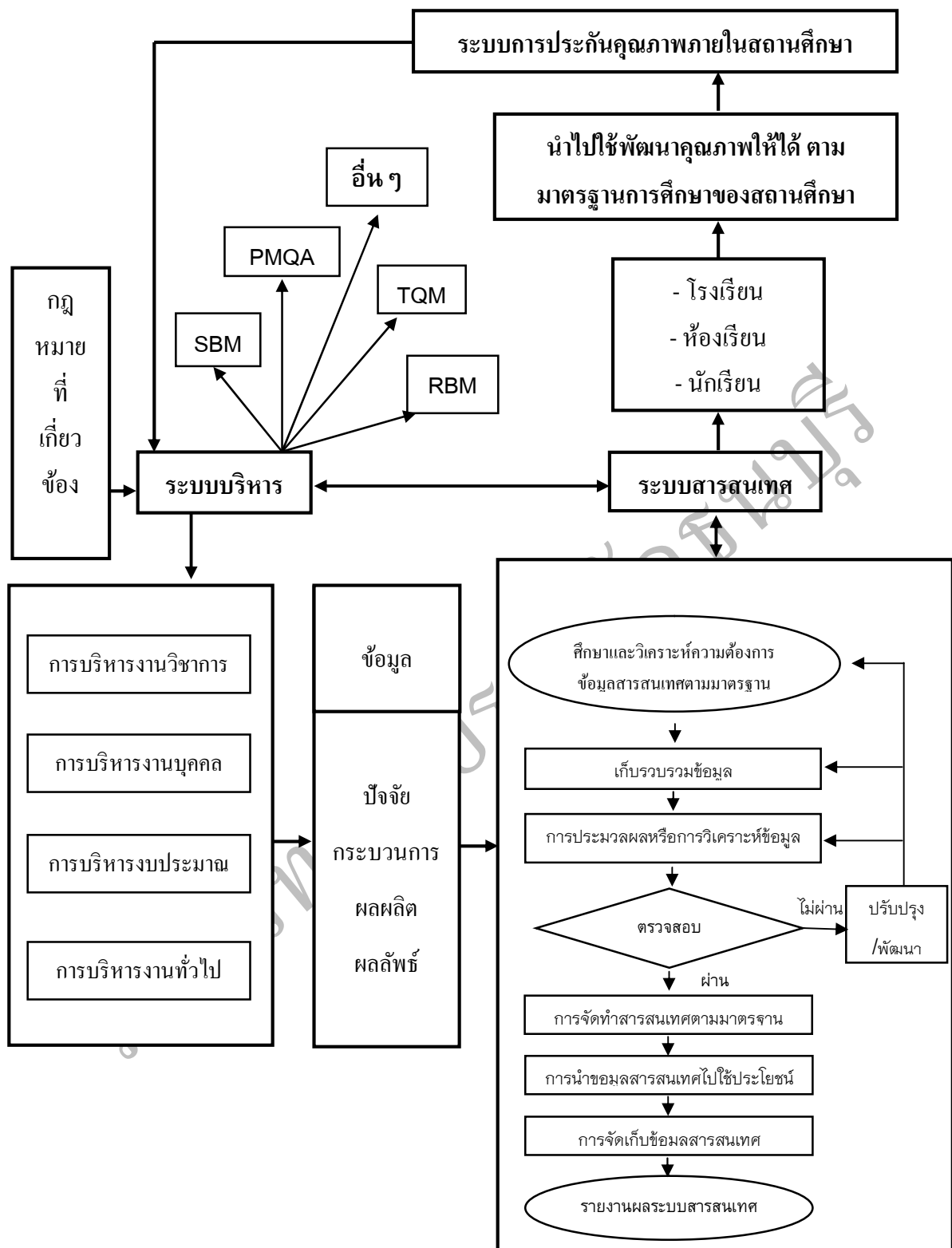
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 8-12)

ระบบการบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมทั้งหมดที่จำเป็นต่อการธำรงรักษาและดำเนินการภายในสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการ และขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ขององค์กร นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหาร ที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เพื่อจะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การบริหารงานนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ เนื่องจากการดำเนินงานต่างๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด และความต้องการที่ไม่เหมือนกันจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเอาเทคนิควิธีและกระบวนการบริหารที่เหมาะสม มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

การจัดระบบบริหารและสารสนเทศของสถานศึกษา นับว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ และครอบคลุมภารกิจด้านการบริหารจัดการได้อย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาต้องมีระบบการบริหารและการจัดการศึกษา ที่นำไปสู่คุณภาพของผู้เรียน รวมถึงระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ เป็นระบบ ถูกต้อง สมบูรณ์ เป็นปัจจุบันและสามารถเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้ตลอดเวลา โดยผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจดำเนินการต่างๆ ตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

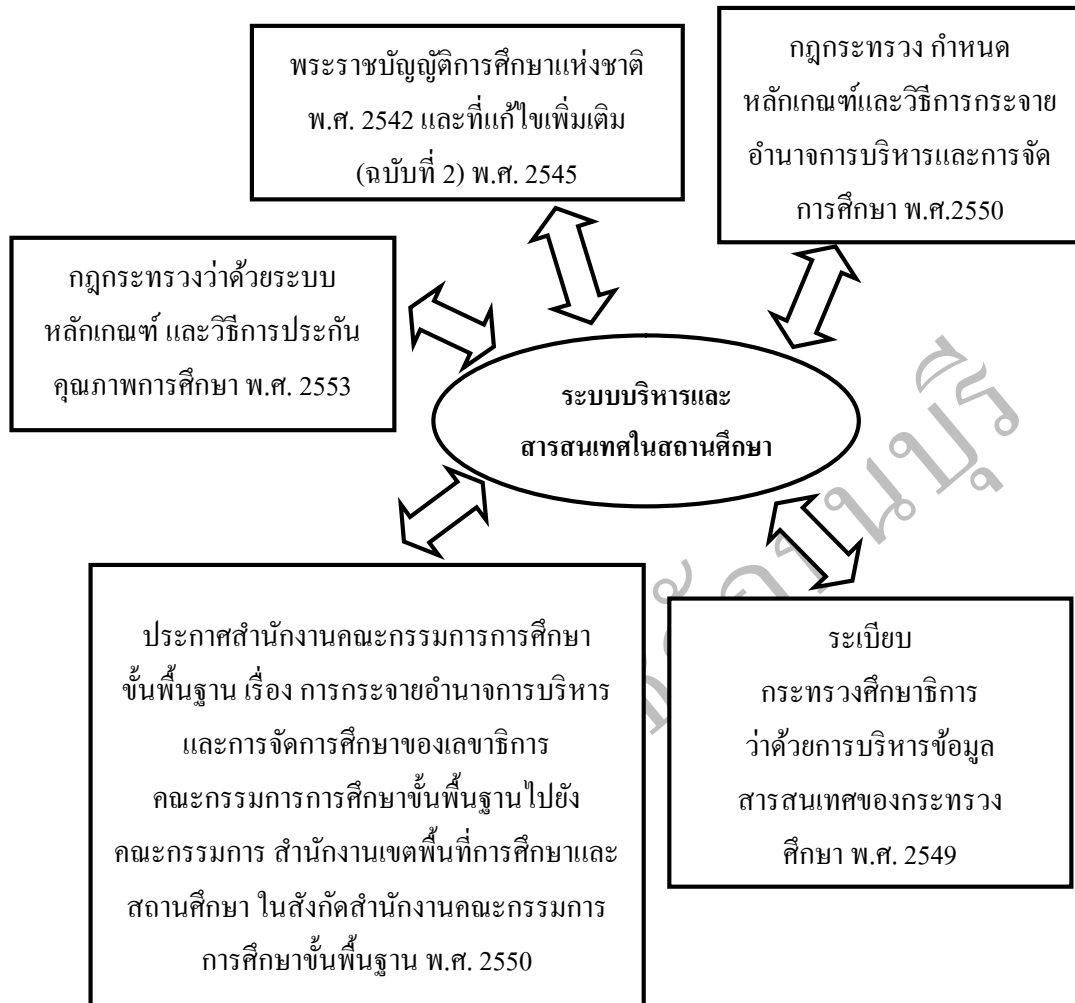
ในการดำเนินการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพ สำหรับการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องควรศึกษาแนวคิดและดำเนินการทั้งสองส่วนควบคู่กันไปในขณะเดียวกัน เพื่อให้มีความสอดคล้องและเกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอก ดังภาพที่ 2.3 และภาพที่ 2.4



ภาพที่ 2.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระบบบริหารและสารสนเทศ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 11.

ความสอดคล้องของระบบบริหารและสารสนเทศกับกฎ ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง



ภาพที่ 2.4 ความสอดคล้องของระบบบริหารและสารสนเทศกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 12.

5. การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร

ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในยุคปัจจุบัน จะต้องรู้จักนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะให้การพัฒนาผู้เรียนประสบความสำเร็จมีคุณภาพสมบูรณ์ทั้งเป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุขในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาได้นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในหลายด้านดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2547, หน้า 4-7)

1. การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการตัดสินใจ การตัดสินใจที่ดีจะต้องรวดเร็ว ไม่ผิดพลาด การตัดสินใจที่รวดเร็วและไม่ผิดพลาดนั้นจำเป็นต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน ไม่ล้าสมัยและมีจำนวนมากเพียงพอ สามารถนำมาใช้ได้ง่ายและรวดเร็ว ซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศจะช่วยในเรื่องนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี ระบบสารสนเทศที่ผู้บริหาร นำมาใช้ช่วยในการตัดสินใจมี ดังนี้

1.1 ระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร (executive information systems) หรือ EIS ในบางครั้งอาจเรียกว่า ระบบสนับสนุนผู้บริหาร (executive support systems) หรือ ESS ระบบ EIS เป็นระบบที่ออกแบบและพัฒนาขึ้นมาเพื่อจัดเตรียมสารสนเทศที่เหมาะสมในการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูง ช่วยให้ผู้บริหารสามารถทำความเข้าใจปัญหาอย่างชัดเจนและสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (decision support systems) หรือ DSS ระบบ DSS เป็นระบบที่ออกแบบและพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้สนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารระดับ กลาง ระบบ DSS จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้บริหาร ตลอดจนประเมินทางเลือกที่เหมาะสม ภายใต้ข้อจำกัดของแต่ละสถานการณ์ เพื่อให้ผู้บริหารได้ใช้สติ ปัญญา เหตุผล ประสบการณ์และความคิดสร้างสรรค์ของนักวิเคราะห์และเปรียบเทียบทางเลือกให้สอดคล้องกับปัญหาหรือสถานการณ์นั้นๆ

2. การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารทางไกล มีการนำสื่อหลายๆ อย่าง เช่น โทรศัพท์มือถือ โทรสาร วิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์และเครื่องมือสื่อสาร โทรคมนาคมมาใช้ในการติดต่อสื่อสารและการบริหารทางไกลได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายเป็นอันมาก ถึงแม้จะอยู่ไกลกันก็สามารถทำงานร่วมกัน ประชุมร่วมกันได้โดยใช้การประชุมทางไกล (teleconference) เป็นต้น

3. การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ปัจจุบันสถานศึกษาหลายแห่งพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารงานด้านต่างๆ ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

4. การสร้างเครือข่ายข้อมูล (network) ด้านระบบสารสนเทศ เครือข่ายนี้จะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยเป็นอันมากปัจจุบันมีโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โรงเรียนมัธยมศึกษา (schoolnet) ซึ่งเป็นโครงการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโครงการหนึ่งในหลายโครงการที่เกิดขึ้นตามโครงการพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยศูนย์

เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ ได้นำแนวพระราชดำริมาดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการโดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

4.1 เพื่อให้โรงเรียนทั่วประเทศ ได้มีโอกาสใช้ประโยชน์จากเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาและเรียนรู้

4.2 เพื่อให้โรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ได้เข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายข้อมูลระหว่างกลุ่มโรงเรียน

4.3 เพื่อให้โรงเรียนสามารถแลกเปลี่ยนเอกสาร สื่อการสอน และดัชนีห้องสมุดระหว่างโรงเรียน

4.4 เพื่อช่วยให้ผู้ใช้ในระดับของโรงเรียนได้เข้าถึงศูนย์ข้อมูลต่างๆ ของห้องสมุดในอินเทอร์เน็ต

4.5 เพื่อให้ครู-อาจารย์สามารถติดต่อสื่อสารกับครู-อาจารย์ในโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

โครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โรงเรียนมัธยมศึกษา นี้ ได้จัดขึ้นเพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี เมื่อ พ.ศ.2539 และได้ขยายวงกว้างขึ้นเพื่อให้ครอบคลุมสถานศึกษาทุกระดับ ซึ่งเครือข่ายนี้เป็นเครือข่ายหลักเครือข่ายหนึ่งในเครือข่ายของกระทรวง ศึกษาธิการ

5. การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการศึกษา ในปัจจุบันผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา ได้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้หลายอย่าง เช่น

5.1 อินเทอร์เน็ต (internet) เพื่อใช้สืบค้นข้อมูลข่าวสารทางวิชาการ และอื่นๆ จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

5.2 จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (electronic mail หรือ e-mail) เพื่อใช้รับ-ส่งข่าวสารข้อมูลรูปภาพ และส่งงานให้ครู-อาจารย์ตรวจ

5.3 การจัดทำเว็บไซต์ (website) ของสถานศึกษาเพื่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ที่เกี่ยวข้องและบุคคลทั่วไป

5.4 การใช้โปรแกรม SPSS เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู-อาจารย์ การทำวิจัยของสถาบันของฝ่ายบริหารและอื่นๆ

5.5 การใช้โปรแกรมนำเสนอข้อมูล (PowerPoint) เพื่อใช้ในการเรียนการสอนของครู-อาจารย์ และเสนอผลงานของผู้บริหารสถานศึกษา

5.6 คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (computer assisted instruction หรือ CAI) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากบทเรียนสำเร็จรูปในคอมพิวเตอร์

5.7 การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (electronic learning หรือ e-learning) เป็นการเรียนทางไกลที่ผู้เรียนสามารถโต้ตอบกับครูผู้สอนได้โดยอาศัยเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จึงช่วยให้เรียนรู้ได้โดยไม่มีข้อจำกัดของเวลา ระยะทางและสถานที่ โดยผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้ได้ตลอดเวลา จึงตอบสนองศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

5.8 ห้องเรียนอัจฉริยะ (electronic classroom หรือ e-classroom) เป็นระบบการบริหารห้องเรียนโดยใช้การเรียนการสอนแบบออนไลน์ (online) และปฏิสัมพันธ์ (interactive) ซึ่งสามารถควบคุมและตรวจสอบกิจกรรมของนักเรียนได้โดยตรงจากเครื่องคอมพิวเตอร์ของครูแบบระดับการตอบสนองของคอมพิวเตอร์ที่ประมวลผลในทันที (real time)

5.9 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (e-library) เพื่อเสริมการเรียนการสอนและให้บริการสืบค้นข้อมูลแก่นักเรียน ครู-อาจารย์ และประชาชนทั่วไป

5.10 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (information and communication technologies: ICT) เพื่อพัฒนาการศึกษา ปัจจุบันประเทศไทยโดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายสำคัญที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เพื่อพัฒนาการศึกษาในทุกด้าน โดยเฉพาะการช่วยพัฒนาครู อาจารย์ การช่วยให้เด็กและเยาวชนได้เข้าถึง แหล่งความรู้และได้เรียนอย่างทัดเทียมกัน ตลอดจนการพัฒนาาระบบบริหารจัดการให้ฉับไวมีประสิทธิภาพสูงสุด

6. การใช้สารสนเทศ

การใช้สารสนเทศ เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นหลังจากที่ผู้ใช้แสวงหาสารสนเทศที่ต้องการและได้รับสารสนเทศ ซึ่งผู้ใช้อาจเกิดความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจต่อสารสนเทศที่ได้รับก็ได้ ประสิทธิภาพ การใช้สารสนเทศจะมีผลกับความต้องการในครั้งต่อไปด้วย กล่าวคือ หากผู้ใช้ได้รับประโยชน์จากสารสนเทศ จะทำให้ยิ่งตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศ ซึ่งจะกระตุ้นให้เกิดความต้องการสารสนเทศมากขึ้น (King and King, 1979 อ้างถึงใน จิรชาติ บุญสุข, 2542 หน้า 15-16) ได้แบ่งการใช้สารสนเทศของบุคคลออกเป็น 5 กลุ่ม ตามวัตถุประสงค์การใช้ ดังนี้

1. การใช้สารสนเทศเพื่อสนองความต้องการส่วนบุคคล เช่น เพื่อแก้ปัญหาประจำวัน เพื่อสามารถอยู่รอดในสภาวะวิกฤติ และเพื่อให้รู้ข่าว เหตุการณ์ปัจจุบัน

2. การใช้สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีพ เช่น เพื่อการเตรียมความพร้อมของเด็กก่อนวัยเข้าเรียน เพื่อผู้ใหญ่ที่สนใจศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองภายหลังการศึกษาในระบบ และเพื่อการเรียนรู้ของคนที่ไม่รู้หนังสือ

3. การใช้สารสนเทศเพื่อการปรับปรุงองค์กร เช่น เพื่อสร้างผลผลิตและบริการและเพื่อสร้างประโยชน์ให้กลุ่มและองค์กร

4. การใช้สารสนเทศเพื่อปกครองสังคมให้มีประสิทธิภาพ เช่น เพื่ออธิบายให้ข้อมูลแก่ประเทศชาติ และเพื่อการดำเนินงานของรัฐ

5. การใช้สารสนเทศเพื่อวัตถุประสงค์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น เพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เพื่อแลกเปลี่ยนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเพื่อแลกเปลี่ยนเงินตราและการค้า

7. ระดับการใช้สารสนเทศ

จากการที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับนวัตกรรม สารสนเทศในด้านต่างๆ สามารถแบ่งระดับการใช้นวัตกรรม (Levels of Use) ของบุคคลออกเป็น 8 ระดับ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.2 Level Of Use ตามความคิดของ Hall and Hord

ระดับการใช้นวัตกรรม	พฤติกรรมที่บ่งชี้ระดับการใช้
8 Renewal	ผู้ใช้นั้นหาความรู้เพิ่มเติมในการใช้นวัตกรรมนั้น
7 Integration	ผู้ที่มีความตั้งใจที่จะร่วมงานกับผู้อื่นในการใช้นวัตกรรม
6 Refinement	ผู้ใช้สร้างการเปลี่ยนแปลง โดยการเพิ่มผลที่ได้รับจากการใช้นวัตกรรม
5 Routine	ผู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยหรือไม่เปลี่ยนแปลงเลย และมีการสร้างรูปแบบการใช้
4 Mechanical Use	ผู้ใช้สร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการใช้นวัตกรรม
3 Preparation	ผู้ใช้เตรียมวางแผนการใช้นวัตกรรมส่วนบุคคล
2 Orientation	ผู้กำลังเริ่มต้นที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม
1 Nonuse	ผู้ใช้ไม่มีความสนใจ ไม่เกิดการกระทำใดๆ

ที่มา: Hall and Hord, 1987.

ระดับการใช้ Level Of Use ซึ่งแบ่งเป็น 8 ขั้นนั้น เป็นการมุ่งเน้นไปที่พฤติกรรมและทักษะการใช้นวัตกรรมของบุคคล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้น Nonuse เป็นขั้นที่บุคคลไม่มีพฤติกรรมในการใช้นวัตกรรมหรือมีการใช้นวัตกรรมเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

2. ขั้น Orientation เป็นขั้นที่บุคคลแสดงพฤติกรรมให้ความสนใจต่อนวัตกรรม โดยแสวงหาความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมนั้น อาจด้วยการเข้ารับการอบรม เข้าฟังการบรรยาย หรือการศึกษาเยี่ยมชมหน่วยงานต่างๆ

3. ขั้น Preparation เป็นขั้นที่บุคคลคิดว่ามีความสนใจที่จะใช้นวัตกรรมก็จะเริ่มเตรียมพร้อมในการใช้ โดยการอ่านหนังสือเพิ่มเติม หรือการจัดหาอุปกรณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมไว้เพื่อจะนำไปสู่การนวัตกรรมการต่อไป

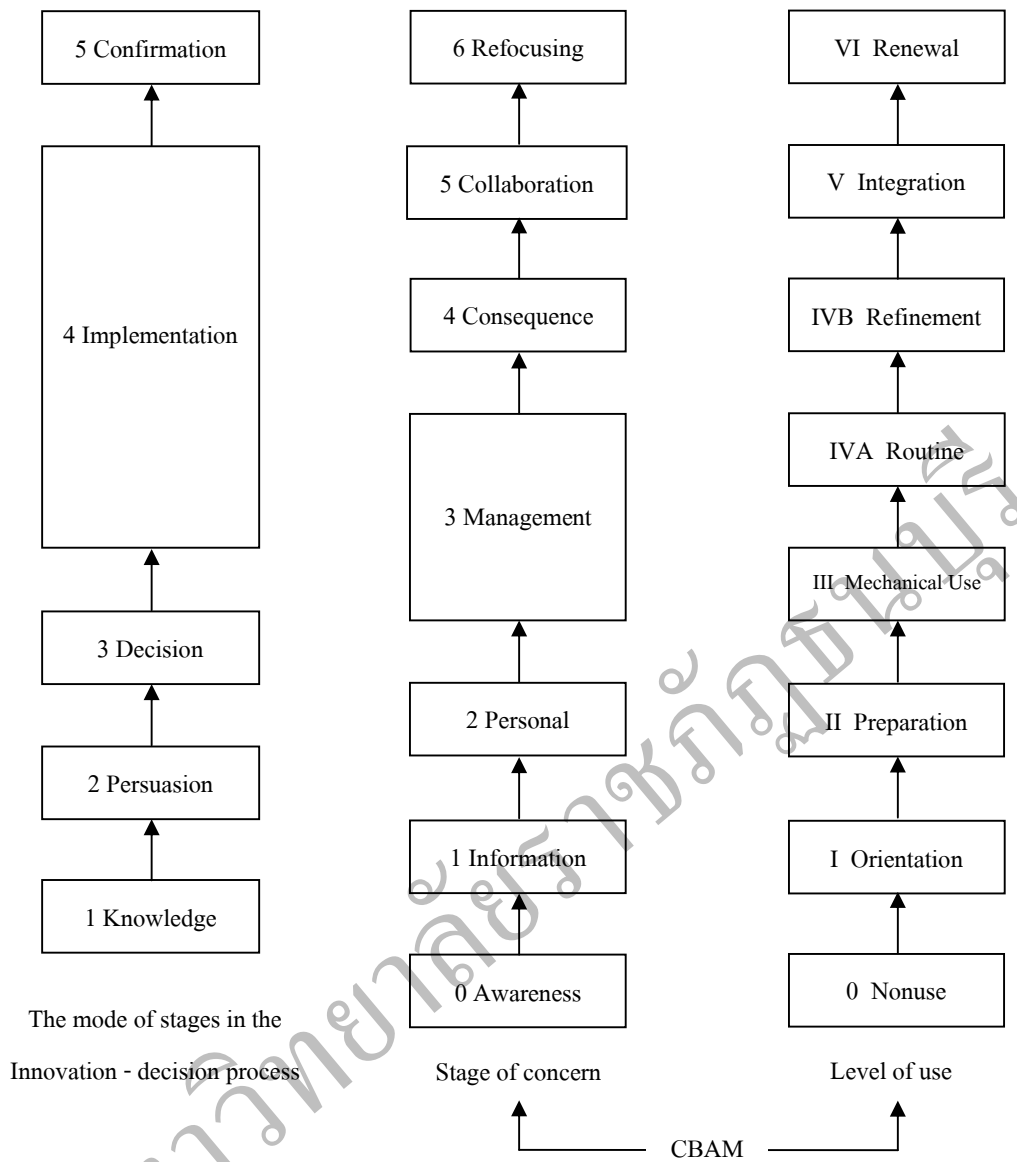
4. ขั้น Mechanical Use เป็นขั้นของการใช้นวัตกรรมในระดับเบื้องต้น ซึ่งโดยทั่วไปแล้วบุคคลจะอยู่ในขั้นนี้เป็นเวลานาน อันเนื่องมาจากพวกเขาไม่มีทักษะขั้นสูง ซึ่งอาจเกิดจากการขาดความรู้ การอบรมที่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ หรือขาดการสนับสนุนจากหน่วยงาน

5. ขั้น Routine เป็นขั้นที่มีการใช้นวัตกรรมเป็นประจำ เป็นกิจวัตร ในภาระงานที่บุคคลนั้นๆ เกี่ยวข้อง

6. ขั้น Refinement เป็นขั้นการใช้นวัตกรรมในระดับที่สูงขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายในการสร้างผลลัพธ์ของการใช้นวัตกรรมโดยใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิผลทางการเรียนมากที่สุด

7. ขั้น Integration เป็นขั้นการใช้นวัตกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อครูผู้สอนมีความร่วมมือกันในการสร้างโครงการหรือโปรแกรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น แต่ถ้าการใช้นวัตกรรมนั้น เป็นการใช้เพื่อลดภาระงานของผู้สอนซึ่งไม่ได้ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนก็ไม่ถือว่าเป็นการใช้ในระดับนี้

8. ขั้น Renewal เป็นขั้นที่บุคคลมีการใช้นวัตกรรมที่เหนือไปกว่าสิ่งที่ตนเองได้ใช้อยู่จากการศึกษาเกี่ยวกับการยอมรับนวัตกรรมของ Roger (1983) กับ The Concerns-Based Adoption Model : CBAM ของ Hall and Hord (1987) สามารถเปรียบเทียบการยอมรับและระดับของการใช้นวัตกรรมได้ดังภาพ



ภาพที่ 2.5 การเปรียบเทียบการยอมรับตามแนวคิด The model of the innovation decision (Roger, 1983) กับ The Concerns-Based Adoption Model: CBAM (Hall and Hord, 1987)
ที่มา: Roger, 1983, Hall and Hord, 1987.

จากแบบจำลองทั้งสองกระบวนการยอมรับ ได้แบ่งออกเป็นขั้นต่างๆ กันในการอธิบายการยอมรับของบุคคล สำหรับแบบจำลองของ Roger นั้นได้แบ่งออกเป็น 5 ขั้น โดย

ขั้นที่ 1 ของ Roger ขั้นความรู้ (Knowledge) ซึ่งหมายถึงบุคคลได้รู้จักนวัตกรรมและได้รับความรู้เกี่ยวกับตัวนวัตกรรม ซึ่งในขั้นนี้จะไม่ตรงกับกระบวนการยอมรับของ CBAM (Hall and Hord, 1987) ซึ่งได้กล่าวถึง ความเกี่ยวข้องของบุคคลที่มีต่อนวัตกรรมในด้านความรู้สึกและด้านการปฏิบัติ นั้น คือในขั้นนี้เป็นความรู้สึกที่บุคคลแสดงความไม่เกี่ยวข้อง (Awareness) และไม่มีการใช้นวัตกรรม (Nonuse) แต่ขั้นความรู้ของ Roger สอดคล้องกับ ขั้นความเกี่ยวข้อง (Stages of concern) ขั้น Information และระดับการใช้ (Levels of use) ขั้น Orientation ของ CBAM ที่บุคคลจะรู้จักนวัตกรรมและหาความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม

ขั้นที่ 2 ของ Roger ขั้นการจูงใจ (Persuasion) อันเป็นขั้นที่บุคคลจะสร้างทัศนคติชอบหรือไม่ชอบนวัตกรรม โดยมีพฤติกรรมแสวงหาข่าวสาร ข้อมูล และเปรียบเทียบความเหมาะสมกับตัวผู้ใช้งานและหน่วยงานที่รับผิดชอบ หลังจากนั้นจะประเมินว่านวัตกรรมนั้นมีประโยชน์ต่อตัวผู้ใช้น้อยเพียงใดซึ่งสอดคล้องกับขั้นความเกี่ยวข้อง (Stages of concern) ขั้น Personal และระดับการใช้ (Levels of use) ขั้น Preparation ของ CBAM ที่บุคคลต้องการทราบว่าคุณสมบัติของนวัตกรรมนั้นมีผลกระทบหรือมีความหมายอะไรต่อตัวผู้ใช้งาน ซึ่งทำให้เขาเตรียมการใช้นวัตกรรมเป็นการส่วนตัว

ขั้นที่ 3 ของ Roger ขั้นการตัดสินใจ (Decision) เป็นขั้นที่บุคคลจะตัดสินใจยอมรับหรือไม่ยอมรับนวัตกรรมผ่านการทำกิจกรรม การทดลองใช้ด้วยตนเอง หรือโดยผ่านบุคคลอื่น ซึ่งขั้นตอนนี้ไม่ได้มีการกล่าวถึงในการยอมรับของ CBAM แต่การตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมนั้นจะอยู่ในความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลในขั้นของความเกี่ยวข้อง (Stages of concern) ขั้น Personal ซึ่งเป็นขั้นที่บุคคลต้องการทราบถึงผลการใช้นวัตกรรมนั้นว่ามีความเกี่ยวข้องกับตัวผู้ใช้งานอย่างไร ซึ่งจะนำไปสู่การใช้ขั้นสูงต่อไป

ขั้นที่ 4 ของ Roger ขั้นการนำไปใช้ (Implementation) เป็นขั้นที่บุคคลรู้ว่าคุณสมบัติของนวัตกรรมนั้นไปได้อย่างไร เมื่อเกิดปัญหาจะแก้ปัญหาได้อย่างไร รวมทั้งการดัดแปลงการใช้ ตลอดจนการนำนวัตกรรมโดยเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานนั้นๆ ซึ่งมีการใช้หลายระดับและมีความสอดคล้องกับขั้นของความเกี่ยวข้อง (Stages of concern) 3 ขั้นด้วยกัน คือ ขั้น Management ขั้น Consequence และขั้น Collaboration โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ขั้น Management เป็นขั้นที่บุคคลมีการจัดการ วางแผนการใช้นวัตกรรมนั้น ซึ่งทำให้เกิดการใช้เป็น 2 ระดับด้วยกัน ตามระดับการใช้ (Levels of use) คือ ขั้น Mechanical Use ที่มีการใช้ระดับเบื้องต้น และขั้น Routine ที่มีการใช้เป็นประจำ

2. ชั้น Consequence เป็นชั้นที่บุคคลมองที่ประโยชน์ของการใช้นวัตกรรมนั้นต่อผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับระดับการใช้ (Levels of use) ในชั้น Refinement ที่บุคคลมีระดับการใช้สูงขึ้น โดยนำนวัตกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิผลทางการเรียนให้มากที่สุด

3. ชั้น Collaboration เป็นชั้นที่บุคคลต้องการความร่วมมือจากบุคคลอื่นในการใช้นวัตกรรม ต้องการทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับระดับการใช้ (Levels of use) ในชั้น Integration ซึ่งเป็นขั้นการใช้นวัตกรรมที่มีการร่วมมือกันสร้างโปรแกรมการเรียนการสอนจากนวัตกรรมให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากกว่าเป็นการร่วมมือกันใช้นวัตกรรมเพื่อลดภาระงานของผู้สอน

ขั้นที่ 5 ของ Roger ขั้นการยืนยัน (Confirmation) ในขั้นนี้ Roger ได้กล่าวถึงการที่บุคคลได้มีการยอมรับนวัตกรรมแล้ว โดยมีการแสวงหา การศึกษาหาความรู้ ข่าวสารเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการใช้นวัตกรรม ซึ่งการได้รับคำแนะนำในการใช้นวัตกรรมจะมีอิทธิพลต่อขั้นการยืนยันมาก โดย Roger เห็นว่าเมื่อบุคคลเกิดการยอมรับนวัตกรรมแล้วไม่ได้หมายถึงการสิ้นสุดกระบวนการยอมรับนวัตกรรมแต่อย่างใด นั่นคือเมื่อเกิดการยอมรับแล้วก็อาจมีการหยุดการยอมรับได้ถ้าหากว่าบุคคลไม่พึงพอใจต่อนวัตกรรมหรือว่ามีนวัตกรรมที่ใหม่กว่าเข้ามาสอดคล้องกับขั้นความเกี่ยวข้อง (Stages of concern) ในชั้น Refocusing เป็นชั้นที่บุคคลได้มีการมองหาวิธีการที่จะทำให้ได้รับประโยชน์มากกว่าเดิม และระดับการใช้ (Levels of use) ในชั้น Renewal ซึ่งเป็นการใช้สารสนเทศในขั้นสูงที่สุด

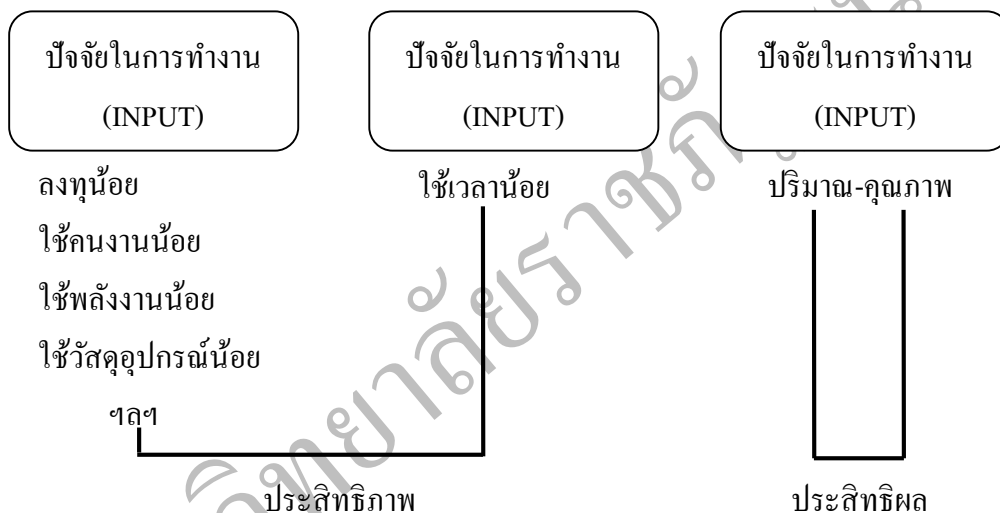
การเปรียบเทียบกระบวนการยอมรับนวัตกรรมทั้งสองแบบนี้ เพื่อเป็นการทำความเข้าใจกับการยอมรับสารสนเทศของบุคคล ซึ่งแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันไป และจะช่วยให้สามารถเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำ แบบแผนการกระทำ ระดับการนำสารสนเทศไปใช้ในชีวิตประจำวัน รวมถึงในด้านการปฏิบัติงาน การบริหารงานได้ดียิ่งขึ้น

ประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบของระบบการบริหารสถานศึกษา เป้าหมาย(Goals) เป็นส่วนสำคัญที่สุดขององค์การเพื่อความสำเร็จของงานบรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยมีตัวแปรหรือตัวชี้วัดสองประการ คือ ประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness)

ประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ สามารถทำงานนั้นให้บรรลุผลตามเป้าหมาย โดยใช้ทรัพยากรแต่น้อย คือ ประหยัดสุด แต่ประโยชน์สูง ซึ่งดูได้จากประหยัดทรัพยากรกับประหยัดเวลา

ประสิทธิผล (Effectiveness) คือ สามารถทำงานให้บรรลุผลตามเป้าหมาย โดยได้ทั้งปริมาณและคุณภาพตามที่ต้องการและก่อให้เกิดความพึงพอใจ การทำงานที่มีประสิทธิผลดูได้จากผลงาน (Output) ที่เกิดขึ้นในเชิงปริมาณและคุณภาพ



ภาพที่ 2.6 แสดงประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ที่มา: บวรชัย ศิริมหาสาคร, 2542, หน้า 114.

วิชัย ต้นศิริ (2549, หน้า 308) กล่าวว่าระหว่างประสิทธิภาพกับประสิทธิผล ทฤษฎีการบริหารเน้นให้พิจารณาประสิทธิผลก่อน คือ ทำได้ตามที่คาดหมาย ก่อนจะพิจารณาประสิทธิภาพ บางครั้งเราอาจทำงานมีประสิทธิภาพมากแต่ไม่ได้ผลตามที่คาดหมาย เช่น ต้องการผลิตนักเรียนให้เป็นพลเมืองดี แต่เราอาจทำไม่ได้ แต่ผลิตได้จำนวนมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษา

ได้มีผู้ให้ความหมายของประสิทธิผล และประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้

สุวิธนา พรหมศิริ (2546, หน้า 38) กล่าวว่าประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาได้แก่การที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารและจัดการสถานศึกษา โดยอาศัยหลักปรับตัว ในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย การบูรณาการและคงสภาพความสมบูรณ์ของระบบค่านิยม เพื่อความอยู่รอดและการเจริญเติบโตของสถานศึกษา เป็นผลให้สถานศึกษาดำเนินภารกิจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

นิพนธ์ วรรณเวช (2548, หน้า 18) กล่าวว่า ประสิทธิภาพขององค์กร หมายถึงความสามารถขององค์กรในการทำงานให้บรรลุถึงเป้าหมาย ความสามารถในการดำเนินงาน ความสามารถในการที่จะอยู่รอด ปรับตัว รักษาสภาพ และเติบโต โดยในระยะสั้นอาจประเมินการผลิต ประสิทธิภาพ และความพอใจของคนในองค์กร ประเมินการปรับตัวและการพัฒนาในระยะกลาง และในระยะยาวสามารถประเมินการอยู่รอดขององค์กรได้

อัครพงษ์ เทพิน (2548, หน้า 36) กล่าวว่าประสิทธิผลของโรงเรียนหมายถึงการที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งแก้ปัญหาภายในโรงเรียนซึ่งทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน โดยเป็นการทอประสิทธิผลของทั้งระบบ

อัญชนิตา เทียมแพ (2549, หน้า 36-37) กล่าวว่าประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง ความสามารถของโรงเรียนในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ (Output) ของการปฏิบัติงานในโรงเรียน โดยพิจารณาได้จากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและการรับรู้ประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมที่เป็นความสามารถในการผลิตทั้งปริมาณและคุณภาพของผลผลิตประสิทธิภาพรวมทั้งการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

กำธร ปุระณะวัฒนกุล (2550, หน้า 55) กล่าวไว้ว่า ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาหมายถึงผลของความร่วมมือของผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันตามภารกิจ จนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา คณะครูพึงพอใจกับผลผลิตและการปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาจากความหมายที่ได้กล่าวข้างต้น ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาหมายถึงการร่วมมือกันดำเนินงานของบุคลากร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของสถานศึกษา คือมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ตามขอบข่ายงานและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษาของแต่ละสถานศึกษา

วรญา จตุพัฒน์รังสี (2553, หน้า 34) กล่าวไว้ว่าประสิทธิผลขององค์กรหมายถึงความสามารถในการบรรลุเป้าหมายขององค์กรด้วยการสนับสนุนเกื้อกูลกันของสมาชิก ภายใต้การใช้

ทรัพยากรทางการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาองค์กรภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาตามความมุ่งหมายและหลักการ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 คือ เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ซึ่งขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษามีทั้งงานหลักที่เกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยตรง และงานที่สนับสนุนให้งานหลักบรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้มีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 97)

การบริหารวิชาการ

1. แนวคิด

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์จะให้สถานศึกษาคำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผลรวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น

2.2 เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาตนเอง และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

2.3 เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

2.4 เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาและของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นๆอย่างกว้างขวาง

3. ขอบข่าย/ภารกิจ

3.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

3.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3.3 การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

3.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3.6 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

3.7 การนิเทศการศึกษา

3.8 การแนะแนวการศึกษา

3.9 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3.10 การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน

3.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

3.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่นักศึกษา ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

การบริหารงบประมาณ

การบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินงานด้วยงบประมาณมีความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้

1.2 เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ

1.3 เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

2. ขอบข่ายภารกิจ

2.1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ

2.1.1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา

2.1.2 มีการจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา

2.1.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ

2.2 การจัดสรรงบประมาณ

2.2.1 การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา

2.2.2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ

2.2.3 การโอนเงินงบประมาณ

3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

3.1 การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

3.2 การประเมินผลการใช้งานและผลการดำเนินงาน

4. การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา

4.1 การจัดการทรัพยากร

4.2 การระดมทรัพยากร

4.3 การจัดหารายได้และผลประโยชน์

4.4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา

4.5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา

5. การบริหารเงิน

5.1 การเบิกเงินจากคลัง

5.2 การรับเงิน

5.3 การเก็บรักษาเงิน

5.4 การจ่ายเงิน

5.5 การนำส่งเงิน

5.6 การกักเงินไว้เบิกเหลือในปี

6. การบริหารบัญชี

- 6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน
- 6.2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- 6.3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียนและรายงาน
- 7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์
 - 7.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา
 - 7.2 การจัดหาพัสดุ
 - 7.3 การกำหนดแบบรูปรายงานหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อ จัดจ้าง
 - 7.4 การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาจะใช้ระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-based Budgeting : PBB) เป็นหลักในการบริหารงบประมาณ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 11-29) ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการวางแผนงบประมาณ (Budget Planning) ประกอบด้วย การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) และกรอบการจัดสรรสร้างงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง (Medium term Expenditure Framework: MTEF) ซึ่งการวางแผนล่วงหน้า 3 ปีและจะเป็นกรอบสำหรับการจัดสรรงบประมาณรายปี
2. ด้านการคำนวณต้นทุนผลิต (Costing) เป็นการคำนวณต้นทุน หรือค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรเพื่อทำกิจกรรม ซึ่งมีผลทำให้ได้ผลผลิตและเป็นส่วนสำคัญในการจัดทำและบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
3. ด้านการจัดระบบการจัดหาพัสดุ/ทุน (Procurement Management) โดยมีการจัดระบบการจัดซื้อจ้างที่ดี โปร่งใส ยุติธรรม และตรวจสอบได้ มีแผนในการวางซื้อจัดจ้างที่ชัดเจนช่วยลดการสูญเสียงบประมาณ
4. การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ (Financial Management and Budgeting Control) เป็นการจัดระบบการบริหารทางการเงินขององค์กรทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีการนำระบบบัญชีเกณฑ์พึงรับ-พึงจ่าย (Accrual Basis) มาใช้ในการบันทึกบัญชี และหน่วยงานต้องมีมาตรฐานในการควบคุมงบประมาณ รวมถึงการกำหนดความรับผิดชอบในเรื่องกรบัญชีและการเงิน
5. การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน (Financial and Performance Reporting) การดำเนินการเพื่อยืนยันผลสำเร็จของงานตามที่ทำข้อตกลงกันไว้เป็นการให้เห็นว่าจากเงิน

งบประมาณที่ได้รับ ส่วนราชการนำไปใช้จ่ายอย่างไร ต้นในการผลิตและการบริการเป็นอย่างไร รวมถึงการกำหนดความรับผิดชอบการบัญชีและการเงิน

6. การบริหารสินทรัพย์ (Asset Management) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการจัดหาและใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์อย่างคุ้มค่า รวมทั้งการป้องกันมิให้สูญหาย เสียหาย ล้าสมัย หมดเปลืองไปโดยไร้ประโยชน์ ใช้ผิดวิธี หรือการบำรุงรักษาที่เหมาะสม

7. การตรวจสอบภายใน (Internal Audit) เป็นกลไกที่สำคัญในการดูแลและควบคุมการใช้งบประมาณในทางที่ถูกต้อง ซึ่งจะถูกรตรวจสอบได้โดยระบบตรวจสอบภายในของหน่วยงานของตนเอง ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การตรวจสอบทางการเงิน และการตรวจสอบการดำเนินงาน

การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อีตระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถ มีขวัญและกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อให้ดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้องรวดเร็ว
- 1.2 เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
- 1.3 เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ โดยยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ
- 1.4 เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคง และความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ขอบข่าย/ภารกิจ

- 2.1 การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
- 2.2 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- 2.3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

2.4 วินัยและการรักษาวินัย

2.5 การลาออกจากราชการ

การบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่นๆ บรรลุตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนา สถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและจัดการศึกษา ของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความ โปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจน การมีส่วนร่วมของบุคคลชุมชนและองค์กรที่ เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวก ให้ปฏิบัติงานของ สถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ

2.2 เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อ สาธารณชนซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี ศรัทธาและสนับสนุนการจัดการศึกษา

2. ขอบข่ายและภารกิจ

2.1 ดำเนินงานธุรการ

2.2 งานเลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

2.4 การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

2.5 การจัดระบบการบริหารและการพัฒนาองค์กร

2.6 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.7 การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและ การบริหาร

2.8 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

2.9 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน

2.10 การรับนักเรียน

2.11 การส่งเสริมการประสานงานการตัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

2.12 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

- 2.13 การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
- 2.14 การประชาสัมพันธ์
- 2.15 การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร
หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นๆ ที่จัดการศึกษา
- 2.16 งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
- 2.17 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 2.18 งานบริการสาธารณะ
- 2.19 งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษากับประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศมีดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

ธีรศักดิ์ พิงภักดิ์ (2544, หน้า 134-149) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี พบว่าการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง สภาพปัญหาการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี ปัญหาส่วนใหญ่มีอยู่หลายประการ ทั้งด้านการจัดระบบสารสนเทศ โดยด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ ขาดการวิเคราะห์นโยบายสารสนเทศ ไม่มีแผนงาน/โครงการพัฒนาสารสนเทศขาดการประชาสัมพันธ์แนวทางการใช้การพัฒนาให้บุคลากรทราบอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารขาดการสนับสนุนในการจัดกระทำและใช้สารสนเทศในการปฏิบัติงาน ไม่มีการกำกับติดตาม ตรวจสอบดูแล สนับสนุนและประเมินผล ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน พบว่า ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญในการใช้สารสนเทศ ขาดการสรุปวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศในการใช้เพื่อการบริหารและวางแผน ไม่สนับสนุนให้บุคลากรใช้สารสนเทศในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารขาดความรู้ ความเข้าใจในการใช้สารสนเทศ

ปรีชญา เวสารัชช์ (2545, หน้า 17-20) กล่าวถึงกลุ่มงานสารสนเทศว่าระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศของหน่วยงานทางการศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาควรมีระบบเครือข่ายเชื่อมโยงกัน เพื่อมิให้เกิดการซ้ำซ้อนในการเก็บ สามารถใช้ฐานข้อมูลเดียวกันได้

รัชฎาวัลย์ บุญเดช (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมและปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าบุคลากรเพศที่แตกต่างกันของบุคลากรมีผลต่อพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในส่วนของบุคลากรที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สอานงค์ จงสวัสดิ์พัฒนา (2546, หน้า 88-91) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 งาน โดยรวมรายด้านและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนทั้ง 4 ขนาด มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามกลุ่มโรงเรียน พบว่า โรงเรียนกลุ่ม 2 มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารวิชาการ วิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด

ชมพูนุช สุจินทร์หม (2547, หน้า 72) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้สารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ มีการใช้สารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และพบว่า เพศ อายุ และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน มีระดับการใช้สารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน

บรรเจิด อินทร์กล้า (2549, หน้า 118) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ตามทัศนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามทัศนะของครูอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา ด้านการมีความรู้ความสามารถในการบริหาร ด้านการมีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญในการบริหารสถานศึกษา ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการเป็นผู้นำทางการศึกษาและด้านการมีจิตวิญญาณนักบริหาร

เกษวลี ศรีขาว (2551, หน้า 63) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพนักงานกองบริการสถานีฝ่ายบริการลาดจอดและอุปกรณ์ภาคพื้น บริษัท การบินไทยจำกัด (มหาชน) พบว่าพนักงานกองบริการสถานี ฝ่ายบริการลาดจอดฯ บริษัทการบินไทยจำกัด มหาชน ที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับการใช้สารสนเทศที่แตกต่างกัน

รัตติกรณ์ สุขดี (2551, หน้า 106-107) ได้ศึกษาการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า ในการบริหารงบประมาณโรงเรียน ผู้บริหารส่วนใหญ่ใช้หลักคุณธรรมและให้ความสำคัญกับหลักนิติธรรมในการบริหารงานให้ถูกต้องและเป็นไปตามกฎระเบียบและข้อบังคับของทางราชการให้มากที่สุด รองลงมาคือหลักความโปร่งใส โดยผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเงินให้มีความซื่อสัตย์ตามหลักคุณธรรม มีความรับผิดชอบสูงสุด มีเช่นนั้นแล้วอาจส่งผลให้เกิดความเสียหาย และถูกลงโทษตามกฎหมายได้

สายพิน เชื้อน้อย (2551, หน้า 78) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้สารสนเทศด้านการศึกษาของบุคลากรสังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า บุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่ปฏิบัติงานในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีการใช้สารสนเทศในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่ามีผลการใช้สารสนเทศมากที่สุด คือ ระดับการแสวงหาสารสนเทศ ส่วนระดับการใช้สารสนเทศเป็นกิจวัตรประจำวันอยู่ในระดับปานกลาง

สุมงคล สุวรรณภาศรี (2552 อ้างถึงใน มัสยา รุ่งอรุณ, 2554, หน้า 59) ทำการวิจัยเรื่อง การใช้สารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การใช้สารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การใช้สารสนเทศในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษามีระดับการใช้สารสนเทศสูงสุด รองลงมาคือ การใช้สารสนเทศในการควบคุมคุณภาพการศึกษา ส่วนด้านที่มีการใช้ต่ำสุดคือ การใช้สารสนเทศในการประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ส่วนผลการเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้บริหารที่เป็นเพศหญิงมีการใช้สารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาสูงกว่าผู้บริหารที่เป็นเพศชาย จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้บริหารที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีการใช้สารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาสูงกว่าผู้บริหารที่มีอายุระหว่าง 40-50 ปี และสูงกว่า 50 ปี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาเอกมี

การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาสูงกว่าผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งระหว่าง 1-5 ปี มีการใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาสูงกว่าพบว่า ผู้บริหารที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งระหว่าง 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี

เจมนิจ ปรีเปรม (2554, หน้า 86) ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารระบบสารสนเทศของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สมรรถนะด้านเจตคติ สมรรถนะด้านความรู้ และสมรรถนะด้านทักษะ การบริหารระบบสารสนเทศของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การนำไปใช้ ปัจจัยนำเข้า การประมวลผล และการผลิตสารสนเทศสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารระบบสารสนเทศของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มีความสัมพันธ์กัน อาจเนื่องมาจากถ้าผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนมีความสามารถในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จะสามารถชี้แนะแนวทางตลอดจนกำหนดนโยบายเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงมีความสัมพันธ์กันกับการบริหารระบบสารสนเทศมากตามไปด้วย

ปาริชาติ วิเชียร (2554, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พังงา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พังงา ของครูที่มีเพศต่างกัน มีสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและจัดการศึกษาในภาพรวม และรายด้านในทุกด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีอายุและอายุราชการต่างกันมี สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและจัดการศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

มัศยา รุ่งอรุณ (2554, หน้า 88-92) ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาการใช้สารสนเทศในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่า การใช้สารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่า การใช้สารสนเทศในการควบคุม คุณภาพการศึกษา มีระดับการใช้สารสนเทศสูงสุด รองลงมาคือ การใช้สารสนเทศในการ วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านที่มีการใช้ต่ำสุด คือ การใช้สารสนเทศในการ ประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และเปรียบเทียบ การใช้สารสนเทศ ในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา และ ระยะเวลาในการ ดำรงตำแหน่ง มีการใช้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ฉัฐกรณ์ หิรัญชาติ (2556, หน้า 93-97) ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารกับการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา พบว่าบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน บทบาทผู้บริหารสถานศึกษามี ความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษา โดยมีค่า ความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตาม

สมมาตร คงชื่นสิน (2556, หน้า 141) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาด้านที่มีประสิทธิผลน้อยที่สุดคือ ด้านการ บริหารวิชาการ รองลงมาคือ ด้านการบริหารทั่วไป

สมหมาย เทียนสมใจ (2556, หน้า 302) ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานที่มี ประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ซึ่งพบว่าองค์ประกอบการบริหารที่มี ประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2)การวางแผนกลยุทธ์ 3)องค์การแห่งการเรียนรู้ 4)วัฒนธรรมองค์การ 5)เทคโนโลยีสารสนเทศ 6)สนับสนุนการมีส่วนร่วม

รสรินญ์ เขยสาคร (2557, หน้า 87) ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการ บริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี พบว่าทัศนะของผู้บริหารและครูต่อบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการบริหาร โรงเรียน เมื่อ จำแนกตาม เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ขนาดโรงเรียนที่สังกัด และเขตพื้นที่ที่สังกัด พบว่าผู้บริหารและครู มีทัศนะไม่แตกต่างกัน

อุมาวดี เหล่าอรรคะ (2557, หน้า 111) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ที่มีผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารงบประมาณ และค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ด้านการบริหารทั่วไป

เอกราช เครือศรี (2558, หน้า 202-209) ทำการวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารวิชาการ รองลงมา คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมากที่สุดคือ ควรมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศในระบบดูแลช่วยเหลือ รองลงมา คือ ควรนำข้อมูลด้านงบประมาณ และแผนการปฏิบัติงานที่เป็นปัจจุบันมาเป็นสารสนเทศของโรงเรียน และควรมีการจัดทำระบบสารสนเทศที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถส่งงานทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างถูกต้อง

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Simon (1977 อ้างถึงใน จันทธานี สงวนนาม, 2553, หน้า 213) กล่าวถึงการตัดสินใจเชิงกระบวนการของกิจกรรมต่างๆ 3 ประการ คือ (1) กิจกรรมด้านเขาวนัญญาซึ่งเน้นการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่จะนำมาใช้ประกอบในการตัดสินใจ (2) กิจกรรมด้านการออกแบบ คือ การนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาแนวทางที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ และ (3) กิจกรรมเกี่ยวกับการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่จะนำไปปฏิบัติ

Gurr (2000 อ้างถึงใน สุรกฤษณ์ ชายเกตุ, 2551, หน้า 44) ได้ศึกษาเรื่อง ผู้บริหารโรงเรียนกับเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสาร โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนรัฐบาลในออสเตรเลีย ตั้งแต่โรงเรียนประถมขนาดเล็กไปจนถึงโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ รวมทั้งสิ้น 21 คน เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศต่องานในการบริหารโรงเรียน จากผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารได้ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเป็นประจำ รวมทั้งยังได้ขยายระบบเครือข่ายทั้งภายในโรงเรียนและเชื่อมต่อกับเครือข่ายภายนอก โดยมี

จุดประสงค์หลักเพื่อประโยชน์ในแง่การเรียนการสอน เนื่องจากแนวโน้มในการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนมีมากขึ้น ผู้บริหารจึงต้องมีความรู้ทางด้านการพัฒนาและบำรุงรักษาเครือข่าย เพื่อให้มั่นใจได้ว่าโรงเรียนมีระบบเครือข่ายที่เหมาะสม โดยสรุปเทคโนโลยีสารสนเทศได้ทำให้ระบบการเรียนการสอนและการบริหารเปลี่ยนแปลงไปสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

Turban, Rainer & Potter (2000 อ้างถึงใน สิริกร วัฒนธัญญาการ, 2552, หน้า 38) ได้ศึกษาการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในระบบการศึกษา พบว่าการจัดการระบบฐานข้อมูลซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนางานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ องค์ประกอบที่สำคัญ คือ การวางแผนระบบข้อมูล เริ่มต้นตั้งแต่การกำหนดแผนยุทธศาสตร์ซึ่งเป็นแผนที่กล่าวถึงภารกิจโดยรวม เป้าหมายของภารกิจ และขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย นอกจากนี้กระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และทรัพยากรที่มีอยู่ มีการกำหนดทิศทางด้านเทคนิควิธีการ โดยการรวบรวมองค์ประกอบต่างๆ เช่น ฮาร์ดแวร์ ระบบปฏิบัติการ เครือข่าย ข้อมูลและระบบการจัดการข้อมูล ตลอดจนการประยุกต์ใช้ซอฟต์แวร์ และด้านการจัดการกับระบบฐานข้อมูลขอบเขตอำนาจในการจัดการและการตัดสินใจเกี่ยวกับระบบข้อมูล เมื่อวางแผนให้ครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว จึงกำหนดแผนในระบบการปฏิบัติ (แผนปฏิบัติการ) เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศแสดงให้เห็นว่าการมีสารสนเทศที่ดีและการนำสารสนเทศไปใช้ให้มีประสิทธิภาพมีความจำเป็นและสำคัญต่อการสนับสนุนการตัดสินใจในการวางแผนการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลถึงความสำเร็จในการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร